

Å tolke dikt

Når du skal tolke et dikt, er din egen oppfatning og opplevelse av diktet viktigere enn å spekulere på hva forfatteren kan ha ment. Men du må kunne begrunne tolkningen du gir, og det eneste stedet der du kan finne argumentene, er i teksten selv. Her er forslag til spørsmål og momenter som kan brukes når du tolker dikt:

- 1 Presenter diktet: tittel, forfatter, tid og eventuelt bakgrunnen for diktet og den historiske sammenhengen det inngår i.
- 2 Hva er motivet eller det konkrete innholdet i diktet?
- 3 Hvordan står tittelen i forhold til teksten?
- 4 Er diktet episk (fortellende), eller er det konsentrert om øyeblikket?
- 5 Hvem er stemmen i diktet? Er det et «jeg» som formidler en stemning eller et budskap? Er det et rolledikt med scener?
- 6 Er det et tradisjonelt strofisk dikt med enderim og fast rytme, eller er det et avsnittsdikt med frie vers og rytmer?
- 7 Hvordan er linjedelingen brukt? Hvorfor er linjene delt der de er, og hvordan virker dette? Har diktet fullstendige eller ufullstendige setninger? Er linjene lange eller korte? Hvordan er tegnsettingen?
- 8 Finner du spesielle rytmiske effekter (tyngde, letthet, dansende rytme, marsjtakt)? Er det sammenheng mellom rytmen og innholdet? Merk deg at rytmen i diktet også henger sammen med linjedeling, setningsbygning og tegnsetting.
- 9 Hvilken type rim har diktet: fullrim (enderim), halvrim eller bokstavrim? Legg særlig merke til de ordene som er rimord.
- 10 Hvordan er diktet bygd opp? Inneholder det gjentakelser eller kontraster? Skjer det en utvikling i diktet? Er det tydelige brudd eller overraskelser?
- 11 Er det noe spesielt med ordvalget i diktet? Er det overvekt av en bestemt ordklasse? Er adjektivene knyttet til spesielle områder eller emner, er de abstrakte eller konkrete? Hvilke personlige pronomen er brukt: jeg, du, vi? Er verbene i diktet aktive eller passive, og står de for bevegelse eller noe statisk?
- 12 Finner du metaforer eller sammenlikninger, besjeling eller personifikasjon? Får noen ord spesiell symbolsk verdi? Gir bildebruken bestemte assosiasjoner?
- 13 Hvordan forstår du diktet, hva oppfatter du som den sentrale meningen eller temaet? Har diktet noe å si til deg – i dag? Synes du diktet er godt eller dårlig?